Offentliggjort d. 27. juni 2017

Syn og skøn - honorar til skønsmanden afvist, da skønsrapporten ikke blev udarbejdet som følge af skønsmandens sygdom - SKM2017.414.VLR ©

Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen
www.v.dk

Vestre Landsret afsagde den 8/5 2017 kendelse vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en skønsmand havde krav på et honorar for allerede udført arbejde, uden at dette arbejde dog havde udmøntet sig i en skønserklæring.

Skønsmanden var som følge af sygdom blevet fritaget for hvervet efter at have udført en del af arbejdet, og var ude af stand til at afsluttet arbejdet og udarbejde en skønserklæring. Vestre Landsret nåede her frem til, at skønsmanden var nærmest til at bære risikoen for, at denne ikke kunne udføre det aftalte arbejde, hvorfor skønsmanden ikke fik honoreret det af ham fremsatte krav om et á conto honorar.

Med de i nogle tilfælde stedse længere forløb af sager om syn og skøn kan spørgsmålet om skønsmandens forfald blive aktuel i andre sager, hvor dette udfald ikke kan bebrejdes skønsmanden.

Et kort historisk tilbageblik

Adgangen til at få syn og skøn i skattesager blev for domstolene først tilladt med Højesterets kendelse ref. i UfR 1968.227 HK, hvor en skatteyders begæring om syn og skøn blev taget til følge med præmisserne *"Idet det ikke på forhånd kan anses udelukket, at det begærede skøn kan få betydning for sagen…"*

Offentliggjort d. 27. juni 2017

Året efter beskrev Bondo Svane i bogen, Retsplejeloven gennem 50 år, 1969, s. 93 betydningen af et syn og skøn - nærmest bibelsk - således: "Et syn og skøn … tillægger domstolene ofte samme vægt, som de gamle hellenere lagde på et svar fra oraklet i Delfi, således at sagernes realitet dermed er afgjort, og således at der herefter stort set kun står tilbage at fastsætte sagens omkostninger."

Næste retssikkerhedsmæssige landvinding var etablering af adgang til syn og skøn, allerede når sagen verserede ved Landsskatteretten. Som det fremgår af Retssikkerhedsudvalgets Redegørelse 1991, s. 25, var anvendelsen af syn og skøn under sagens behandling ved Landsskatteretten begrænset, da skatteyderen dengang først kunne opnå godtgørelse af omkostninger forbundet med udmeldelse af syn og skøn, når sagen blev indbragt for domstolene.

Reglerne blev efterfølgende ændret, således at det blev muligt at få udmeldt syn og skøn i forbindelse med behandlingen af en skattesag, allerede ved sagens behandling ved skatteankenævnet, ligesom der allerede ved denne instans kunne opnås godtgørelse for udgifter forbundet med et syn og skøn.

I dag er det almindelig anerkendt, at en uenighed mellem skatteyderen og SKAT om faktuelle forhold må afklares gennem et syn og skøn. Ved domstolene vil selve den omstændighed, at skatteyderen undlader at rekvirere syn og skøn som et relevant processuelt skridt kunne få bevismæssig skadesvirkning for skatteyderen. Et fravalg af et relevant syn og skøn er således ikke omkostningsfrit.

Omkostningerne ved et syn og skøn kan imidlertid være ganske betydelige, og det er ikke givet, at skatteyderen kan opnå et forhåndstilsagn om godtgørelse af disse omkostninger, selv om sagen verserer ved de administrative klageinstanser. Dette gælder eksempelvis for toldsager. Hvis en skatteyder rekvirerer et syn og skøn, mens sagen verserer for domstolene, vil det kunne blive en kostbar affære for skatteyderen, hvis denne taber sagen.

Offentliggjort d. 27. juni 2017

Syns- og skønserklæringen uanvendelig

Man kan rejse spørgsmålet om, hvorvidt en skønsmand er berettiget til honorar, hvis det - ganske undtagelsesvist - konstateres, at en administrativ klageinstans eller domstolene tilsidesætter skønserklæringen som fejlagtig, se eksempelvis sagen ref. i SKM2001.64.ØLR, hvor der var udmeldt syn og skøn i en sag om værdiansættelse af fast ejendom, og hvor Landsskatteretten ikke fandt, at ”der ubetinget kan lægges vægt på den fremkomne skønserklæring.” Østre Landsret fandt på lignende vis, at der ikke ved fastlæggelse af ejendommens handelsværdi kunne ”…tages udgangspunkt i den af skønsmanden anslåede højestepris…”

Det må også være klart, at hvis et fornyet syn og skøn afdækker en væsentlig og for udfaldet bestemmende fejl hos den første skønsmand, må allerede udbetalt salær til den førstnævnte skønsmand kunne kræves tilbage.

Et eksempel på det sidste forelå i en toldsag, der blev afsluttet i 2014, hvor SKAT havde accepteret at betale det pågældende syn og skøn. Det første syn og skøn medførte, at skatteyderen fik medhold. En ihærdig medarbejder hos SKAT fik imidlertid iværksat et fornyet syn og skøn, hvorefter den nye skønsmand nåede frem til det modsatte resultat. Så vidt det vides, medførte dette ikke, at der blev rejst et tilbagebetalingskrav mod den første skønsmand vedrørende det af SKAT til skønsmanden betalte vederlag.

SKM2017.414.VLR

I sagen refereret i SKM2017.414.VLR forelå det, formentligt sjældne, tilfælde, at skønsmanden som følge af sygdom blev fritaget for hvervet, før der forelå en skønserklæring.

Sagen vedrørte et syn og skøn af et betydeligt antal udlejningsejendomme beliggende i udlandet. Da skønsmanden fandt det mest praktisk, at han forestod den praktiske indhentelse af det materiale, som han havde brug for, og sikrede den praktiske adgang til de enkelte ejendomme, blev denne fremgangsmåde aftalt mellem parterne. Skønsmanden skulle således rent praktisk sørge for henvendelse til de relevante forretningsbestyrere af

Offentliggjort d. 27. juni 2017

de pågældende ejendommene, efter at rekvirenten havde oplyst om, hvilke ejendomme og forretningsbestyrer der var tale om. Der var helt øjensynligt gået kludder i sagen med et deraf følgende ekstra tidsforbrug for skønsmanden.

Efter besigtigelse af nogle få ejendomme fremsendte skønsmanden en nota på et a conto honorar på 356.250 kr. incl. moms.

Inden SKAT og skatteyderen havde udtalt sig om det fremsatte honorarkrav, fremlagde skønsmanden en lægeerklæring om, at han på grund af helbredsproblemer ikke kunne fortsætte som skønsmand. Skønsmanden blev herefter fritaget for hvervet som skønsmand, men kravet om betaling af det fremsatte aconto honorarkrav blev fastholdt af skønsmanden.

Da parterne alene ville acceptere at betale knap 3.000 kr. som godtgørelse vedrørende skønsmandens udgifter til hotelophold, anlagde skønsmanden sag mod SKAT og skatteyderen med krav om at få betalt nævnte á conto honorar.

Til støtte for kravet anførte skønsmanden bl.a., at skønserklæringen ville have foreligget, inden han blev uarbejdsdygtig, hvis skatteyderen havde været i stand til at fremsende helt sædvanlige oplysninger om ejendommene og skaffe adgang til besigtigelse m.v. Synspunktet var således, at skatteyderen havde forhindret ham i at udføre hvervet inden for den estimerede tid.

Videre gjorde skønsmanden gældende, at uarbejdsdygtighed på grund af sygdom ikke var en misligholdelse eller en ”fejl”, og at skønsmanden derfor havde krav på honorar for det allerede udførte arbejde. Dette måtte efter skønsmandens opfattelse i hvert fald gælde, hvis syn og skønnet havde udstrakt sig over en vis periode. Herudover pegede skønsmanden på, at en ny skønsmand kunne have anvendt allerede indsamlede oplysninger.

SKAT og skatteyderen, der var enige om, at det fremsatte á conto honorar ikke skulle honoreres, anførte heroverfor bl.a., at det udelukkende skyldtes skønsmandens egne forhold, at der ikke blev udarbejdet en skønserklæring, samt at intet af det fremlagte

materiale fra skønsmandens side kunne eller ville blive anvendt af den næste skønsmand.

Videre pegede parterne på, at det stedse havde været forudsat - også af skønsmanden - at de nødvendige oplysninger skulle indhentes af skønsmanden selv via administratorerne af ejendommene, samt at domstolene ikke var i stand til at vurdere, om og i hvilket omfang de allerede indsamlede oplysninger kunne bruges af en anden skønsmand. Efter parternes opfattelse burde således hverken parterne selv eller Retten tage stilling hertil, da det i sidste ende tilkom den nye skønsmand at tilrettelægge sit arbejde.

Landsrettens afgørelse

Landsretten konkluderede, at det beroede på skønsmandens egne forhold, at han måtte ophøre med hvervet som skønsmand, og landsretten fandt, at skønsmanden som skønsmand var nærmest til at bære risikoen for sin sygdom. Efter landsrettens opfattelse havde skønsmanden derfor som udgangspunkt ikke krav på vederlag for det allerede udførte arbejde, der ikke førte til, at der fremkom en skønserklæring.

Videre udtalte landsretten, at der ikke for landsretten forelå oplysninger om, at det arbejde, som skønsmanden allerede havde udført som skønsmand, helt eller delvist havde haft værdi for den skønsmand, som efterfølgende blev udmeldt. Der var derfor ikke med henvisning hertil grundlag for at fastsætte et vederlag til skønsmanden.

Endelig konstaterede landsretten, at skønsmanden ikke havde dokumenteret, at det i det væsentlige beroede på skatteyderens forhold, at skønsmanden ikke blev færdig med skønserklæringen, før han måtte sygemelde sig ultimo juli 2016. Den betydelige forsinkelse måtte antages i det væsentlige at skyldes praktiske forhold vedrørende indhentelse af oplysninger om ejendommene, planlægning af besigtigelse m.v., som skønsmanden havde ansvaret for. Den omstændighed, at arbejdet med skønserklæringen blev forsinket, kunne efter landsrettens opfattelse allerede af denne grund ikke føre til, at der blev fastsat et vederlag til skønsmanden.

Offentliggjort d. 27. juni 2017

Kommentar

Som nævnt ovenfor er det ikke ganske afklaret, hvad der gælder, hvis skønsmanden har begået fejl.

Den nu foreliggende sag giver kun en retningspil for, hvad der gælder, hvis en skønsmand ikke færdiggør sit arbejde, og han selv bærer hovedansvaret for, at arbejdet ikke ender ud med en skønserklæring.

Sagen er principiel for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt skønsmanden under disse omstændigheder kan forvente at få et honorar for det indledende arbejde. Dette afvises af landsretten.

Når afgørelsen imidlertid er interessant også vedrørende spørgsmålet om, hvem der bærer risikoen for skønsmanden forfald som følge af sygdom, skal dette ses i lyset af, at syn og skøn kan løbe over mange år. Der kan peges på eksempler, hvor verserende syn og skønssager verserer på 10. år i komplicerede sager og - vil nogen nok hævde - med benspænd fra SKAT´s side med deraf følgende forlængelse af sagerne.

Med et så langt forløb er der selvsagt en stigende risiko for, at den eller de oprindeligt valgte skønsmænd ikke har mulighed for at færdiggøre sagen, før de af helbredsmæssige eller aldersmæssige årsager må meddele forfald.

Løber der for meget vand i åen som følge af manglende enighed mellem på den ene side skatteyderen og på den anden side SKAT med den følge, at skønsmanden ikke når at færdiggøre skønserklæringen, fordi han mange år efter sagens start ganske enkelt passerer pensionsalderen eller bliver ramt af sygdom, må det formentlig blive resultatet, at skønsmanden får honorar for det allerede udførte arbejde. Efterfølgende kan så rejses spørgsmålet om, hvorvidt dette udfald må henføres til skatteyderen eller SKATs forhold, og hvorvidt dette skal have betydning for fordelingen af omkostningerne til den gamle henholdsvis nye skønsmand.

Offentliggjort d. 27. juni 2017

Der er altså med andre ord tale om en ny problemstilling, der måske bør overvejes fra lovgivers side.

—— o ——

Bodil Christiansen
Advokat (L)

Tommy V. Christiansen
Advokat (H), cand. merc. (R)

Tlf. 70 150 800
Mob. 40 100 800

tommy@v.dk
www.v.dk